

فصل ٥

معدن

مقدمه

آمار و اطلاعات ارائه شده در این فصل از نتایج آمارگیری از معدن در حال بهره‌برداری کشور استخراج شده است که شامل مشخصات عمومی معدن در حال بهره‌برداری و تعداد معدن بر حسب نوع آن‌ها، مقدار و ارزش تولید مواد معدنی، ارزش افزوده و ارزش پرداختی‌ها و دریافتی‌های معدن و همچنین سرمایه‌گذاری معدن در حال بهره‌برداری می‌باشد.

همچنین آمارهای گزارش شده از سوی اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی که در زمینه مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی که به روش ثبتی تهیه می‌شود در این بخش ارائه گردیده است.

تعاریف و مفاهیم

معدن: مجموعه کانسار (ذخیره معدنی که بهره‌برداری از آن اقتصادی می‌باشد) و ماشین‌آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری و کانه‌آرایی از کانسار ایجاد شده است. کانه‌آرایی نیز به کلیه عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جداکردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر صورت می‌گیرد اطلاق می‌شود.

معدن در حال بهره‌برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره‌برداری از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان (برای معدن غیر از شن و ماسه)، دفتر فنی استانداری (برای معدن شن و ماسه) می‌باشد و در سال آمارگیری، حداقل مدت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته مجموعه‌ای از عملیات استخراج (در پاره‌ای از موارد همراه با کانه‌آرایی) برای به دست آوردن کانه قابل فروش در آن انجام می‌شود.

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا موسسات خصوصی اعمال می‌شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها و شهرداری‌ها اعمال می‌شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به‌صورت تمام وقت یا پاره‌وقت برای معدن کار می‌کنند. شاغلان از نظر وظیفه‌ای که به عهده دارند به شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان تفکیک می‌شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب تجربه ندارد، مانند کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان: کارکنانی هستند که در معدن یا دفتر مرکزی به کارهای اداری، مالی و خدماتی اشتغال دارند و عموماً کارمند نامیده می‌شوند.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران: عبارت از مزد و حقوق و سایر پرداختی‌ها (پول، کالا و...) به مزد و حقوق بگیران است.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای): تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه‌ای (مجموع ارزش خرید یا تحصیل و هزینه تعمیرات اساسی اموال سرمایه‌ای منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای) طی دوره زمانی معین را سرمایه‌گذاری گویند.

ارزش افزوده: عبارت از ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها) منهای ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها) است.

میلیارد ریال سرمایه‌گذاری بیش از ۹۹ درصد مربوط به ماشین‌آلات، ابزار و وسایل کار بادوام تجهیزات اداری و کمتر از ۱ درصد مربوط به بقیه اموال سرمایه‌ای بوده است.

ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها): عبارت است از ارزش تولیدات مواد معدنی، ضایعات قابل فروش مواد معدنی، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان معدن و سایر دریافتی‌های معدن است که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات آزمایشگاه و... می‌باشد.

ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها): عبارت از ارزش مواد، ابزار و وسایل کار کم دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختی‌ها است که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و ... می‌باشد.

شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات

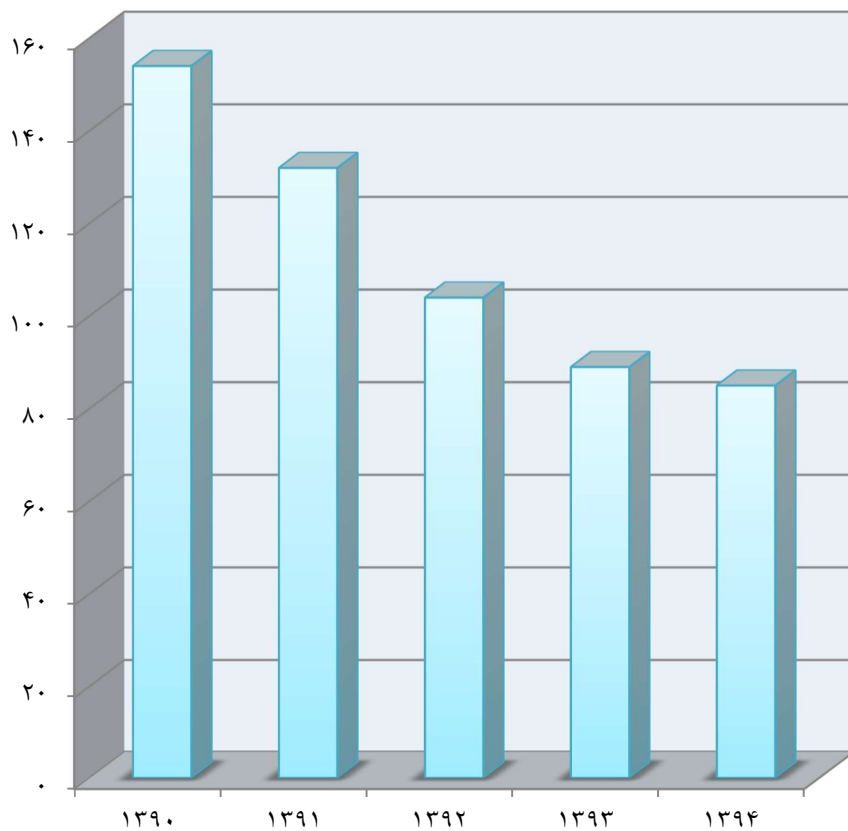
براساس نتایج آمارگیری از معادن فعال در سال ۱۳۹۴، ۸۵ معدن در حال بهره‌برداری در استان وجود داشته است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که در مجموع ۱۲۹۵ نفر در این معادن به کار اشتغال داشته‌اند که تعداد شاغلان نسبت به سال ۱۳۹۳، ۱۳ درصد کاهش داشته است. در همین سال ارزش تولیدات مواد معدنی حدود ۹۷۴ میلیارد ریال بوده که در بین فعالیت‌های مختلف، معادن استخراج سنگ‌های تزئینی با ۴۳۰/۹ میلیارد ریال و سنگ آهک با ۳۰۸ میلیارد ریال، بیش‌ترین ارزش تولید سالانه را داشته‌اند. ارزش افزوده حاصل از فعالیت معادن در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۹۴ حدود ۷۵۲ میلیارد ریال بوده‌است که معادن استخراج سنگ‌های تزئینی و سنگ آهک به ترتیب با ۳۴۸/۱ و ۲۲۳/۱ میلیارد ریال دارای بالاترین میزان ارزش افزوده بوده‌اند که در مجموع این معادن ۷۵/۹ درصد از کل ارزش افزوده این بخش را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در سال ۱۳۹۴ از مجموع ۸۸/۸

۱-۵- مشخصات عمومی معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (هزار ریال)	تعداد شاغلان	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	جمع	
۹۸۷۴۸۶۵	۱۴۸۹	۷۴	۱۰	۸۴۱۳۷۵
...۱۳۸۰
۶۵۰۶۵۹۹۳	۲۰۲۹	۹۱	۹	۱۰۰۱۳۸۵
۹۳۰۰۰۰۰	۱۴۲۸	۱۴۹	۵	۱۵۴۱۳۹۰
۹۳۳۶۹۰۰۰	۱۷۳۳	۱۲۲	۱۰	۱۳۲۱۳۹۱
۲۱۶۴۹۱۰۰۰	۱۹۱۶	۱۰۴	۰	۱۰۴۱۳۹۲
۲۰۰۰۸۸۰۰۰	۱۵۰۰	۸۳	۶	۸۹۱۳۹۳
۲۰۴۱۰۷۰۰۰	۱۲۹۵	۸۲	۳	۸۵۱۳۹۴
.استخراج زباله سنگ
۱۹۵۸۵۰۰۰	۱۶۰	۱۷	۰	۱۷استخراج شن و ماسه
۹۷۰۸۸۰۰۰	۶۱۰	۳۰	۲	۳۲استخراج سنگ های تزئینی
۱۰۰۷۲۰۰۰	۵۶	۴	۰	۴استخراج سنگ لاشه
۵۰۹۹۱۰۰۰	۳۳۹	۱۹	۱	۲۰استخراج سنگ آهک
۲۰۳۰۰۰۰	۱۲	۱	۰	۱استخراج سنگ گچ
۱۶۰۲۱۰۰۰	۵۳	۳	۰	۳استخراج سیلیس
۳۲۸۰۰۰۰	۲۳	۲	۰	۲استخراج فلدسپات
۵۰۴۰۰۰۰	۴۲	۶	۰	۶استخراج تالک

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۵-۱ تعداد معادن در حال بهره‌برداری استان

مبنا: جدول ۵-۱

۲-۵- تعداد معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت و نوع استخراج

سال و فعالیت	جمع	استخراج روباز	استخراج زیر زمینی	استخراج روباز و زیر زمینی
.....۱۳۷۵	۸۴	۸۴	۰	۰
.....۱۳۸۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰
.....۱۳۸۵	۱۰۰	۱۰۰	۰	۰
.....۱۳۹۰	۱۵۴	۱۵۴	۰	۰
.....۱۳۹۱	۱۳۲	۱۳۲	۰	۰
.....۱۳۹۲	۱۰۴	۱۰۴	۰	۰
.....۱۳۹۳	۸۹	۸۸	۱	۱
..... ۱۳۹۴	۱۵	۱۵	۰	۰
.....استخراج زباله سنگ	۰	۰	۰	۰
.....استخراج شن و ماسه	۱۷	۱۷	۰	۰
.....استخراج سنگ های تزئینی	۳۲	۳۲	۰	۰
.....استخراج سنگ لاشه	۴	۴	۰	۰
.....استخراج سنگ آهک	۲۰	۲۰	۰	۰
.....استخراج سنگ گچ	۱	۱	۰	۰
.....استخراج سیلیس	۳	۳	۰	۰
.....استخراج فلدسپات	۲	۲	۰	۰
.....استخراج تالک	۶	۶	۰	۰

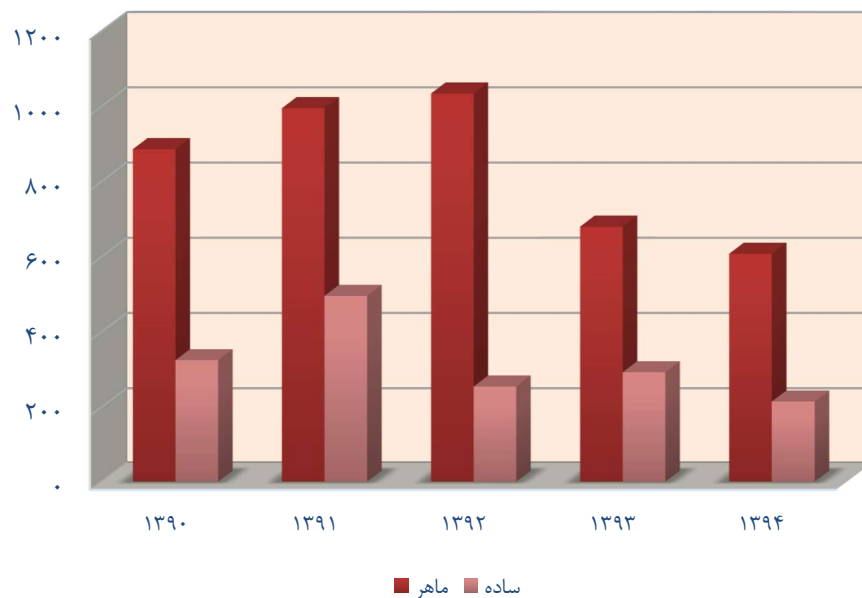
مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۳-۵- تعداد شاغلان معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت

سایر کارکنان (اداری ، مالی و خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۵۰۵	۴۰۱	۲۹۸	۱۲۰۴۱۳۷۵
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰۱۳۸۰
۱۰۲۹	۶۵۹	۳۴۱	۲۰۲۹۱۳۸۵
۲۱۵	۳۲۶	۸۸۷	۱۴۲۸۱۳۹۰
۲۵۶	۴۹۷	۹۹۶	۱۷۴۹۱۳۹۱
۶۲۵	۲۵۶	۱۰۳۵	۱۹۱۶۱۳۹۲
۵۲۵	۲۹۴	۶۸۱	۱۵۰۰۱۳۹۳
۴۷۰	۲۱۶	۶۰۹	۱۲۹۵۱۳۹۴
۰	۰	۰	۰استخراج زباله سنگ
۷۸	۲۹	۵۳	۱۶۰استخراج شن و ماسه
۲۲۲	۷۲	۳۱۶	۶۱۰استخراج سنگ های تزئینی
۲۴	۱۲	۲۰	۵۶استخراج سنگ لاشه
۱۰۷	۷۳	۱۵۹	۳۳۹استخراج سنگ آهک
۴	۴	۴	۱۲استخراج سنگ گچ
۱۰	۱۸	۲۵	۵۳استخراج سیلیس
۹	۲	۱۲	۲۳استخراج فلدسپات
۱۶	۶	۲۰	۴۲استخراج تالک

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۵-۲- کارکنان خط تولید معادن در حال بهره‌برداری

مبنا: جدول ۳-۵

۵- معدن سالنامه آماری استان لرستان- ۱۳۹۵

۴-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

ارزش (میلیون ریال)		مقدار (هزار تن)		فعالیت
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۳	
۹۷۳۹۵۱	۹۱۵۰۱۵	۴۷۱۱	۵۰۳۳	جمع.....
.	.	.	.	استخراج زباله سنگ.....
۸۰۲۶۷	۵۲۸۵۴	۸۴۳	۵۶۲	استخراج شن و ماسه.....
۴۳۰۹۰۱	۳۹۶۶۰۱	۷۶۵	۸۶۷	استخراج سنگ های تزئینی.....
۳۵۵۴۷	۷۵۰۰	۱۸۹	۴۵	استخراج سنگ لاشه.....
۳۰۸۰۴۰	۳۲۸۵۳۵	۲۴۱۵	۲۹۹۶	استخراج سنگ آهک.....
۱۵۰۰۰	۱۲۵۵۰	۱۵۰	۱۶۰	استخراج سنگ گچ.....
۷۶۹۲۷	۹۷۸۲۵	۲۶۸	۳۰۲	استخراج سیلیس.....
۹۸۰۰	۳۶۸۰	۱۶	۲۴	استخراج فلدسپات.....
۱۷۴۷۰	۱۵۴۷۰	۶۶	۷۸	استخراج تالک.....

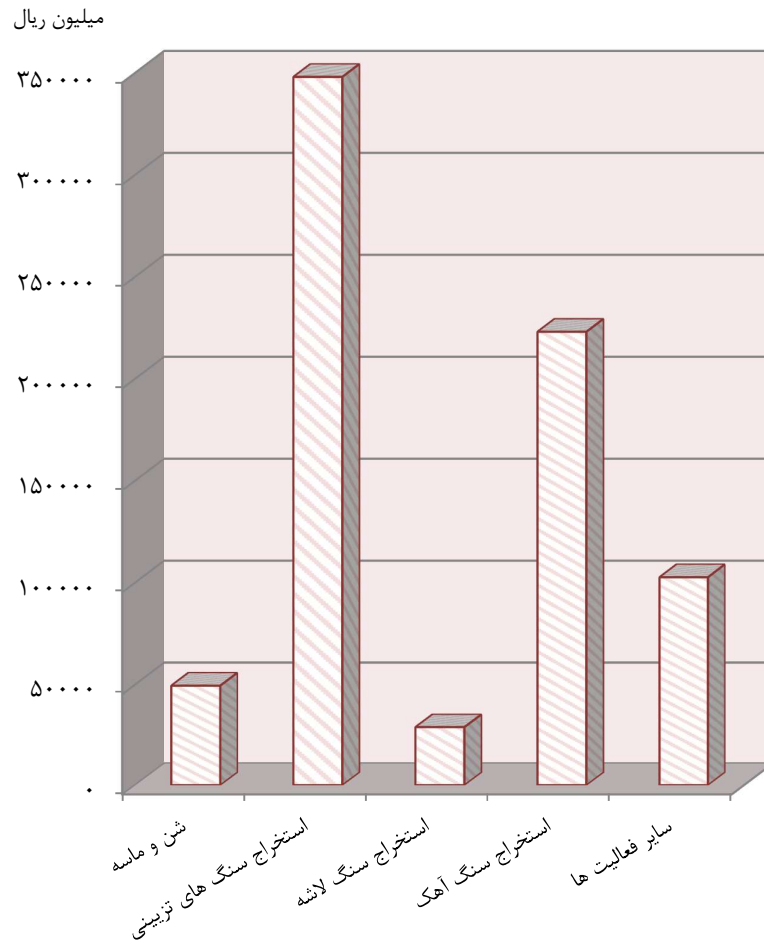
مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۵-۵- ارزش افزوده و ارزش پرداختها و دریافت های معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت: ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

فعالیت	ارزش افزوده	پرداخت ها(داده ها)	دریافت ها(ستانده ها)
جمع.....	۷۵۲۳۸۰	۲۴۳۳۵۷	۹۹۵۷۳۷
استخراج زباله سنگ.....	.	.	.
استخراج شن و ماسه.....	۴۹۵۲۹	۳۲۵۱۳	۸۲۰۴۲
استخراج سنگ های تزئینی.....	۳۴۸۱۲۱	۹۵۳۵۴	۴۴۳۴۷۶
استخراج سنگ لاشه.....	۲۸۹۱۹	۶۷۷۵	۳۵۶۹۳
استخراج سنگ آهک.....	۲۲۳۱۰۳	۹۰۵۶۷	۳۱۳۶۷۰
استخراج سنگ گچ.....	۱۲۷۹۲	۲۴۳۸	۱۵۲۳۰
استخراج سیلیس.....	۶۹۳۴۴	۸۳۸۳	۷۷۷۲۷
استخراج فلدسپات.....	۷۳۱۶	۲۶۳۴	۹۹۵۰
استخراج تالک.....	۱۳۲۵۵	۴۶۹۴	۱۷۹۴۹

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۳-۵- ارزش افزوده ایجاد شده در معادن در حال بهره‌برداری
استان بر حسب فعالیت: ۱۳۹۴

مبنا: جدول ۵-۵

۵- معدن سالنامه آماری استان لرستان - ۱۳۹۵

۵-۶- سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه‌ای: ۱۳۹۴
(میلیون ریال)

فعالیت	جمع	ماشین آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه
جمع.....	۱۱۱۱۶۰	۱۱۵۵۶	۳۹
استخراج زباله سنگ.....	۰	۰	۰
استخراج شن و ماسه.....	۱۱۶۰۶	۱۱۵۲۲	۸۴
استخراج سنگ های تزئینی.....	۴۲۶۹۳	۴۲۸۰۴	-۱۶۱
استخراج سنگ لاشه.....	۱۹۰۷	۱۹۰۷	۰
استخراج سنگ آهک.....	۲۵۳۰۶	۲۵۱۱۰	۱۱۶
استخراج سنگ گچ.....	۱۷۰۰	۱۷۰۰	۰
استخراج سیلیس.....	۴۱۵۹	۴۱۳۴	۰
استخراج فلدسپات.....	۷۰۰	۷۰۰	۰
استخراج تالک.....	۷۹۰	۶۸۰	۰

فعالیت	ساختمان	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	سایر
جمع.....	۲۶۵	*	*	*
استخراج زباله سنگ.....	۰	۰	۰	۰
استخراج شن و ماسه.....	۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ های تزئینی.....	۵۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ لاشه.....	۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ آهک.....	۸۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ گچ.....	۰	۰	۰	۰
استخراج سیلیس.....	۲۵	۰	۰	۰
استخراج فلدسپات.....	۰	۰	۰	۰
استخراج تالک.....	۱۱۰	۰	۰	۰

مأخذ - مرکز آمار ایران. (ر.م).

۷-۵- مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی در پایان سال (هزار ریال)

سرمایه	شاغلان	عضو	تعداد	سال و شهرستان
۴۹۵۶۳۱	۲۰۲	۲۰۷	۲۹ ۱۳۷۵
۲۵۵۶۳۹۸	۱۳۴۷	۱۹۳۳	۱۴۲ ۱۳۸۰
۳۲۰۴۳۰۸	۱۳۷۶	۱۴۰۰	۱۴۳ ۱۳۸۵
۳۳۸۲۸۰۸	۱۴۶۱	۱۵۱۹	۱۶۰ ۱۳۹۱
۳۲۴۸۴۰۸	۱۲۴۷	۱۸۰۱	۱۵۱ ۱۳۹۲
۷۸۵۷۶۰۸	۱۲۵۳	۱۷۵۱	۱۴۹ ۱۳۹۳
۷۶۱۲۴۴۲	۱۱۴۴	۱۲۲۸	۱۳۶ ۱۳۹۴
۷۶۸۵۸۶۱	۱۲۹۹	۱۸۰۹	۱۵۳ ۱۳۹۵
۳۱۱۰۰	۸۴	۹۵	۸ ازنا
۱۸۳۱۲۷۲	۶۶۱	۱۲۰۵	۸۰ الیگودرز
۵۵۵۰	۴۲	۵۲	۷ بروجرد
۴۶۵۳۷۵۰	۲۴	۳۵	۵ پلدختر
۱۶۱۸۹۰	۱۵۹	۱۵۳	۱۶ خرم آباد
۲۱۰۰۰	۱۳	۱۴	۲ دلفان
۸۰۶۳۰۰	۵۸	۴۸	۶ دورود
۱۲۲۴۹۹	۲۱۴	۱۷۲	۲۴ دوره
. رومشکان
۳۱۵۰۰	۲۳	۲۱	۳ سلسله
۲۱۰۰۰	۲۱	۱۴	۲ کوه‌دشت

مأخذ - اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان لرستان.

